

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg

12. marts 2021

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 227 (Alm. del) af 26. januar 2021 stillet efter ønske fra Victoria Velasquez (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren i forlængelse af svar på BEU alm. del - spørgsmål 46 (folketingsåret 2019-20) redegøre for adfærdseffekten vedrørende tabel 4, hvor merudgifter ved afskaffelse af indtægtsregulering som følge af indtægt fra ægtefælle eller samlever vedrørende folkepension og førtidspension samt tillægsydelse skønnes? Ministeren bedes eksplicitere eventuelt øget arbejdsudbud i relation til adfærdsvirkningen.

Svar

I svaret på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål 46 af 5. november 2019 er det skønnet, at en afskaffelse af afhængighed af partners indtægt i folkepension og førtidspension med tilhørende konsekvensændring af fradragsgrenser og aftrappingsprocenter vil indebære øgede udgifter til folkepension og førtidspension på 1,26 mia. kr. i 2020. Hertil kommer øgede offentlige udgifter til tillægsydelse på omkring 140 mio. kr., som følge af ændring i den personlige tillægsprocent, der ligger til grund for udbetaling af varmetillæg, helbredstillæg og mediecheck. De samlede umiddelbare merudgifter udgør herefter 1,4 mia. kr. i 2020. De øgede offentlige udgifter afspejler sig i en svækkelse af den offentlige (strukturelle) saldo med i størrelsesordenen 460 mio. kr. efter skat, tilbageløb og adfærd i 2020, *jf. Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 46 (Alm. del) af 5. november 2019.*

I svaret indgår en skønnet adfærdsvirkning som følge af øget arbejdsudbud. Virkningen er opgjort med betydelig usikkerhed og udgør en reduktion i udgifterne på 240 mio. kr. som følge af forøget beskæftigelse på omkring 900 fuldtidspersoner hovedsageligt fra ikke pensionerede partnere, *jf. tabel 1.*

Afskaffelse af ægtefællemodregning berører i princippet alle pensionistpar dog primært par, hvor den ene eller begge er i beskæftigelse, samt par, hvor kun den ene er folke- eller førtidspensionist. For disse indebærer en afskaffelse af indtægtsmodregning som følge af partnerens indtægt, at den sammensatte marginalskat på arbejde reduceres og dermed at gevinsten ved at arbejde øges.

Det er i svaret skønnet, at ændringen vil øge arbejdsudbuddet for allerede beskæftigede med 700 fuldtidspersoner, svarende til en saldo-virkning på 180 mio. kr. i 2020-niveau. Herudover øges den økonomiske gevinst ved partnerens deltagelse på arbejdsmarkedet. Det er i svaret skønnet, at ændringen vil øge deltagelsen på arbejdsmarkedet for ikke-beskæftigede med 200 fuldtidspersoner, svarende til en saldo-virkning på 60 mio. kr. i 2020-niveau. Tiltaget skønnes ikke at påvirke antallet af pensionister på arbejdsmarkedet nævneværdigt.

Tabel 1

Arbejdsudbudsvirkninger ved afskaffelse af ægtefællemodregning i sociale pensioner, som opgjort i BEU 46 (2019-2020)

	mio. kr. 2020pl	Fuldtidspersoner		Samlet
		Pensionistpar	Pensionist og ikke-pensionist	
Øget timearbejdsudbud	180	100	600	700
Øget deltagelse	60	0	200	200
Arbejdsudbud i alt	240	100	800	900

Anm.: Afrundet til nærmeste 10 mio. kr. Opregnet med 1,022 fra 2019-niveau til 2020-niveau. Ved undtagelse af indtægt fra ægtefællen er fradragsgrænser og aftrapningsprocenter konsekvensændret. Da der ikke lægges op til at ændre på ydelsesniveauerne, er det lagt til grund, at aftrapningsprocenten øges til 32 (svarende til satsen for par, hvor den anden part er ikke-pensionist) og ikke 30,9 som ellers gælder for enlige. Den lavere sats for enlige skal ses i sammenhæng med forhøjelsen af satsen for pensionstillægget i 2010.

Kilde: Egne beregninger.

Der er i svaret ikke skønnet over en eventuelle virkning på den enkeltes tilbagetrækningsbeslutning.

Når de økonomiske ministerier skønner over arbejdsudbudseffekterne af generelle ændringer i personskatter, skønnes over en timeeffekt og en deltagelseeffekt, *jf. Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet og Beregning af arbejdsudbudseffekter for personer over folkepensionsalderen i aktuelle folketingsspørgsmål, 27. november 2018¹.*

Det er teoretisk velfunderet, at befolkningens arbejdsudbud er positivt påvirket af den økonomiske gevinst ved en marginal forøgelse af arbejdstiden. Tilsvarende er der en positiv effekt på arbejdsudbuddet, hvis indtægten ved beskæftigelse forøges relativt til overførselsindkomst. Den positive sammenhæng mellem arbejdsudbud og økonomisk gevinst ved at arbejde er endvidere empirisk velunderbygget.

Timeeffekt

I beregningen af øget timearbejdsudbud tages både højde for såkaldte ”indkomst-effekter” og ”substitutionseffekter”. Beregningen indebærer en gennemsnitlig indkomstelasticitet på -0,03 pct. Det vil sige en antagelse om, at en stigning i indkomsten på 1 pct. indebærer et fald i arbejdsudbuddet på 0,03 pct. i gennemsnit ved

¹ <https://fm.dk/arbejdsomraader/regnemetoder-og-regnemodeller/regnemetoder-og-regnemodeller/>

uændret marginalløn efter skat. Den gennemsnitlige indkomsteffekt er antaget at være mere negativ for kvinder end for mænd.

Timeeffekten for personer over folkepensionsalderen er opgjort efter regnemetoderne for generelle ændringer i skattesystemet, dog justeret således at adfærdsvirkningen gradvist reduceres på alderstrin over folkepensionsalderen svarende til stigningen i dødeligheden. Dette kan fortolkes på den måde, at beskæftigede over folkepensionsalderen forudsættes at tilpasse deres timearbejdsudbud på samme måde som personer under folkepensionsalderen, i det omfang sundhedstilstanden (approversimeret ved dødeligheden) er den samme. Dette trækker isoleret set i retning af en mindre adfærdsændring for personer over folkepensionsalderen end for personer under folkepensionsalderen.

Deltagelseeffekt

Udover det herved udregnede arbejdsudbud i form af et øget antal timer blandt de beskæftigede beregnes en ledighedseffekt i form af øget deltagelse for partnere under folkepensionsalderen. Ledighedseffekten er baseret på ændringer i kompensationsgraden. Det vil sige forholdet mellem den disponible indkomst ved ledighed og den disponible indkomst ved beskæftigelse, hvor der i opgørelsen af den disponible indkomst i de to scenarier indregnes, hvordan partnerens eller familiens indkomst påvirkes, hvis personen er hhv. fuldt ledig hele året eller fuldt beskæftiget hele året. Beregningen tager udgangspunkt i, at et fald i kompensationsgraden med 10 pct.-point reducerer ledigheden med 0,7 pct.-point, *jf. metodebeskrivelse i Fordeling og Incitament 2002, Finansministeriet, juni 2002.*

Deltagelseeffekten for personer over folkepensionsalderen er baseret på samme grundprincipper som ministeriernes nuværende deltagelsesmodel for personer under folkepensionsalderen, men hvor kompensationsgraden er baseret på forholdet mellem folkepension uden supplerende arbejdsindkomst (ledighed) og folkepension suppleret med fuld arbejdsindkomst (beskæftigelse). For en given forøgelse af tilskyndelsen til beskæftigelse forudsættes størrelsen af deltagelseeffekten for personer lige over folkepensionsalderen at svare til størrelsen af deltagelseeffekten for personer lige under folkepensionsalderen (efter regnemetoderne fra skatteområdet), dog reduceret svarende til den observerede nedgang i beskæftigelsesfrekvensen henover folkepensionsalderen. Størrelsen af effekten på de efterfølgende alderstrin over folkepensionsalderen knyttes til udviklingen i den observerede frekvens for beskæftigelse uden offentlige forsørgelsesydelse, hvilket betyder, at de opgjorte deltagelseeffekter på alderstrin over folkepensionsalderen aftager forholdsvis hurtigt med afstanden til folkepensionsalderen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister